

13. NEMZETKÖZI SZIMPÓZIUM A TÁJÖKOLÓGIAI KUTATÁS PROBLÉMÁIRÓL

A Szlovák Tudományos Akadémia (SzTA) Tájökológiai Intézete, amely Európa hasonló intézeteinek egyik legrégebbike, folytatója a háromévente megrendezésre kerülő tájökológiai problémákkal foglalkozó nemzetközi szimpóziumok tradíciójának. A Nyitra melletti Mojmirovcei (Űrmény) kastélyban 2003. szeptember 30. és október 3. között megrendezésre került a 13. szimpózium „Tájökológia – a környezeti problémák nemzetközi integrálóeszköze” címmel. A szervezésben résztvett a Szlovák Köztársaság Környezetvédelmi Minisztériuma, a pozsonyi Komenský Egyetem Természettudományi Kara és a Nyitrai Konstantín Filozófiai Egyetem. E tudományos találkozás célja az volt, hogy teret adjon egy nemzetközi vitafórumnak, ahol a tájökológia kutatási eredményeit, problémáit, irányzatait, a gyakorlati alkalmazás lehetőségeit Szlovákiában és a többi szimpóziumon résztvevő országban lehet megvitatni. További fontos vitatéma volt az ifjúság környezetvédelmi nevelése, mivel éppen az ő feladatuk lesz a táj jövőbeni védelme.

A szimpózium jeles vendégei közül megemlíthetjük Miklós Lászlót, a Szlovák Köztársaság környezetvédelmi miniszterét; Nobukazu Nakagoshi, professzort, a IALE elnökhelyettesét; Milan Ružička professzort, a IALE alapítóját és volt elnökét; Florin Žigrai professzort, a Közép- és Kelet európai Intézet igazgatóját.

A szimpózium gazdag, változatos programja, az előadások magas színvonala az egész ülés szak folyamán kiváltotta a hallgatóság érdeklődését. A viták élénkek, nyíltak és nagyon gyümölcsözőek voltak.

A Szlovák Tudományos Akadémia Tájökológiai Intézetének igazgatója megnyitó beszédében a tudományág fejlődésének jövőbeni koncepcióját ismertette. Különösen az Intézet pan-európai problémákra való összpontosítását hangsúlyozta, különös tekintettel a Kárpátok ívének nyugati részére. Az intézet, mely az Európa Tanács 5. és 6. keretprogramja keretében, több tájökológiai probléma megoldásába kapcsolódott be, európai viszonylatban jelentős helyet foglal el. Az egyes projektek ismertetésénél nagy hangsúlyt kapott a nemzetközi együttműködés és a kutatási eredmények összehangolásának szükségességét.

A Szlovák Köztársaság környezetvédelmi minisztere, Miklós László előadásában azt a tényt hangsúlyozta, hogy a fenntartható fejlődés nemcsak a környezetvédők feladata, és hogy a levegő-, víz- és talajszennyezés problémájának megoldása nemcsak az állami természetvédelmi szervek vagy más környezetvédelmi szervezetek kötelessége. Három pilléren kell alapulnia – környezetvédelmin, társadalmi és gazdaságin. A környezeti politika megfelelő súlyt helyez a tájökológiára, valamint annak szükségességét, hogy olyan kvalifikált döntésekre kerüljön sor, amelyek tudományos eredmények támasztanak alá.

Milan Ružička professzor, akinek nevéhez a tájökológia mint tudomány bevezetése fűződik a volt Cseh-szlovákiában, előadásában arra a tényre helyezte a hangsúlyt, hogy a tájökológiának a környezet gyakorlati problémáira kell megoldást találnia, összhangban a társadalmi követelményekkel, valamint hogy a tájökológiai tervezés elméleti és módszertani alapjai szoros kapcsolatban állnak a tájökológiával mint tudományággal.

A Szimpózium a következő témakörökkel foglalkozott:

- a tájökológia új ismeretei és irányzatai,
- környezetvédelmi oktatás és nevelés,
- az új ismeretek felhasználása a tájökológiában és környezetvédelmi gyakorlatban,
- az EU tagállamok és csatlakozó államok integráló programjai.

Ezeket a témaköröket tárgyalta az 59 előadás és 55 bemutatott poszter. A szimpóziumon 108 kutató vett részt Európa és Ázsia országaiból. A tudományos találkozó megszervezésében résztvevő csoportot az előkészítő fázistól kezdve, a szimpózium lebonyolításán folytatva és a tanulmányi kirándulással befejezve az SzTA Tájökológiai Intézetének tudományos munkatársa, dr. Krnáčová Zdena irányította. A Szimpóziumon elhangzott előadások válogatása az Ekológia (Bratislava) című nemzetközi folyóirat különszámában jelenik meg, valamint a Životné prostredie című folyóiratban.

A leggyakoribb témák azon problémák voltak, amelyek a tájszerkezetet, a táj ökológiai jelentőségét, térbeli heterogenitást, a biodiverzitást, az ökológia hálózat kialakítását, a természetes rendszerek dinamikáját, a táj és természeti források fenntartható használatát érintették. A környezetvédelmi oktatás és nevelés, valamint az ökológiai tudat javításának tematikája több előadásban jelent meg.

A résztvevők a Szimpózium befejezése után még egy dél-szlovákiai tanulmányi kiránduláson vettek részt, amelyen megismerkedhettek a táj architektúráját tekintve érdekes térséggel, ahol szőlészeti és szőlőgazdasági tradíciók élnek együtt a vidék történelmi nevezettségű műemlékeivel. Különösképpen Brhlovce, Bohnice és Sebechleby települések keltették fel a résztvevők figyelmét megismételhetlenségük és különlegességük okán.

Az SzTA Tájökológiai Intézete folytatni szeretné a nemzetközi szimpóziumok szervezésének hagyományát. A résztvevők abban a hitben búcsúztak egymástól, hogy a 14. nemzetközi szimpózium 2006-ban majd további jelentős lépést jelent a tájökológia mint tudományág helyzetének megerősödésében és új impulzusokat hoz fejlődése érdekében.

Dr. Július Oszlányi